

Netiketa

Etika, ako náuka o tom, aké ľudské konanie je mravné alebo nemravné, vhodné alebo nevhodné vznikla už veľmi veľmi dávno. Odjakživa medzi ľuďmi existoval akýsi mravný zákon, nepísané pravidlá, ktoré ak ste porušili, väčšina ľudí vás za to odsúdila.

Z mravného zákona sa postupom času vytvoril skutočný zákon. Za krádež by vás potrestali aj v starom Grécku, aj dnes. Nie však napríklad za neveru. Niektoré ľudské konanie sa jednoducho považuje za trestné, niektoré iba za *nevhodné, odsúdeniahodné*.

Ako sa spoločnosť vyvíjala, človek sa začal venovať novým a novým činnostiam, a samozrejme vznikali aj nové oblasti etiky. Novinárska etika, politická etika, lekárska etika, etika na internete.

Pojem etika na internete, tzv. *netiketa*, vznikol pochopiteľne len nedávno. S príchodom internetu do nášho každodenného života sa veľmi veľa vecí zmenilo. Internet sa stal fenoménom dnešnej pretechnizovanej doby, či už sa nám to páči alebo nie. Bez emailovej adresy človek ani neexistuje, bez nicku na Pokeci medzi dnešnou mládežou ani nestojíte za zmienku.

Jedna vec je, že internet nám neskutočne uľahčuje život, ale za akú cenu? Za cenu straty prirodzenej medziľudskej komunikácie. Doteraz totiž bolo prirodzené rozprávať sa z očí do očí, podať si ruky keď sa s niekým stretneme, sadnúť si do kaviarne a *komunikovať*. Sledovať reč tela toho druhého, vidieť ako vyzerá, ako sa tvári... V bežnej internetovej komunikácii nič z tohto nie je možné. Pocity vyjadrujeme veľmi originálne- smajlíkmi. Usmiata tvárička, zamračená tvárička, plačúca tvárička, rehotajúca sa tvárička, alebo ešte premyslenejšie obrázky. Veď načo všetky kontakty na ICQ po jednom pozývať do krčmy, keď môžete rozposlať obrázok pivka a všetkým je to jasné. Alebo sa chcete niekomu ospravedlniť? No hádam sa nebudete písať prepáč, veď stačí poslať obrázok ružičky. Ale je toto naozaj dobrý spôsob, ako deti a mladí ľudia rozvíjajú svoje komunikačné schopnosti?

Nechápem, prečo sa niekto ešte čuduje, že sa študenti na strednej škole pred tabuľou nedokážu vykoktať, keď ani bežne doma nerozprávajú. Príde domov zo školy, mama sa spýta ako bolo v škole, odpoveď znie *nič*, dieťa sadne za počítač a zapne Pokec. Miesto toho aby sa stretli na ihrisku, si založia vlastnú chatovaciu miestnosť a zdokonaľujú svoju internetovú komunikáciu. Áno, aj v tej sa treba zdokonaľovať. Všetko na internete sa dá totiž vyjadriť

jednoduchou skratkou, tzv. *akronymom*. BRB- be right back- o chvíľu som späť, BFN- bye for now- zatiaľ ahoj, LOL – lots of laugh – veľmi sa smejem, IMHO- in my humble opinion- podľa môjho skromného názoru, ROFL- rolling on the floor laughing- od smiechu sa váľam po zemi, a toto zďaleka nie je všetko.

To, že sa deti na internete „stretávajú“ s kamarátmi, emócie prejavujú pomocou obrázkov a vyjadrujú v skratkách však ešte neohrozuje ich bezpečnosť. Nebezpečné to začne byť až vtedy, keď sa deti začnú s kadekým zoznamovať. Milé, neskúsené 13-ročné dievča, nazvime ju Mirka, by sa chcelo s niekým zoznámiť. Prihlási sa na Pókec a pošle prvú správu- „Kto pókecá?“. Áno, veľmi duchaplné a originálne. O chvíľku dostane niekoľko súkromných správ. Okrem mnohých sexuálnych správ jej príde aj pár od chlapcov, ktorí by naozaj chceli pókecať. Mirke sa zapáči jeden s prezývkou johnny007. Prvé, čo dievča vždy v takomto prípade urobí, je, že si pozrie jeho profil. Pri čítaní nemôže uveriť, že taký chlapec naozaj existuje. Božská fotka, prvák na strednej, 180 cm, 75 kg, postava vyšportovaná, zrak aj sluch výborný, vlasy hnedé, oči modré, noha sedmička, dokonca býva v susednom meste. Práve keď sa Mirka spamätá, príde jej od johnnyho osudná správa. „Nechcela by si sa stretnúť? Aj hneď ak chceš“. Mirka sa preventívne uštipne do ruky, a hneď ako zacíti bolesť, píše: „Jasné, prečo nie?“ Nemá doma nikoho, kto by jej to zakázal, a tak sa vyberá za svojim vysneným chlapcom.

Natočilo sa o tom už veľa filmov, veľa sa o tom popísalo, a veľa krát sa to naozaj stalo. Z perfektného stredoškolačka Johnnyho sa vykľul 50-ročný chlap, násilník, asi aj trestaný a zaťazený na 13-ročné dievčatá...

Internet- svet, kde nikto nikoho nepozná, kde je každý anonymný – skrytý za svojim počítačom. Áno – anonymita je presne to, čo ľudí tak láka na Internet. Pretože sa neboja, objavujú v sebe skryté možnosti. Môžu si dovoliť to, po čom stále túžili, môžu si skrátka robiť čo sa im zachce, bez toho, aby sa museli hanbiť, bez toho, aby ich niekto za to stíhal. Nemusia sa pozeráť nikomu do očí keď klamú o tom, či sú ženatí, nemusia sa nikomu pozeráť do očí, keď klamú o svojom veku. Internet je miesto, kde si každý môže slobodne ponadávať na rodinu, na prácu, na štát. Dokonca sa môže vydávať za niekoho iného.

Predstavte si, že jeden človek je napríklad na Pókeci zaregistrovaný aj 10 krát. Raz ako prihlúple 15-ročné dievča, inokedy ako 25-ročný študent medicíny, atď. A tento človek sedí celý deň na internete a chatuje naraz pod desiatimi rôznymi prezývkami. A chatuje aj s vami...

Aj keď sa netiketa považuje len za "nepísaný súbor pravidiel", jej nedodržiavanie sa chápe ako prejav neúcty, egoizmu až vulgárnosti. Mali by sme teda dodržiavať bežné pravidlá styku medzi ľuďmi, mali by sme byť slušní a zdvorilí. Treba si hlavne uvedomiť, že ostatní používatelia siete vás poznajú len ako adresu, a preto si obraz o vás robia na základe vašich komunikačných príspevkov. Všetko, čo na internete robíte alebo píšete, svedčí o vašom intelektu.

Roman Panenka